

ZADEVA: Kolektivna nezaupnica zaposlenih v Vrtcu Škofja Loka ravnateljici Janji Bogataj - pobuda za nemudno razrešitev

1. Uvod: Od posamezne krivice do skupnega glasu

Spoštovani,

zaposleni v Vrtcu Škofja Loka se obračamo na Vas zaradi kritičnih razmer v našem zavodu, ki so posledica dolgoletnega neetičnega, nestrokovnega in po našem prepričanju nezakonitega delovanja ravnateljice Janje Bogataj. To izjavo podajamo anonimno zaradi utemeljenega strahu pred njenimi povračilnimi ukrepi, ki jih mnogi med nami že dobro poznamo. Pristojne službe so bile o kršitvah že večkrat obveščene, a do danes žal ni bilo ustreznega odziva in ukrepov.

Pod vodstvom ravnateljice Janje Bogataj je vrtec postal mesto globokega nezadovoljstva in stiske zaposlenih, ki smo se dolga leta počutili popolnoma ustrahovane in nemočne. Povod za nastanek tega dokumenta je nedavni incident, ko je bila ena naših najbolj cenjenih in priljubljenih vzgojiteljic s strani ravnateljice z grožnjami prisiljena v podpis odpovedi zaposlitve. Dogodek je sprožil val ogorčenja in solidarnosti ne le med zaposlenimi, temveč tudi med starši; slednji o njem podrobno poročajo v svojem dopisu. Šele s širšo podporo staršev smo zaposleni tako po dolгих letih končno zbrali upanje in moč, da se zoperstavimo ravnateljicinih praksam obračunavanja z nasprotniki in opozorimo na stanje, ki je v našem vrtcu že dolgo nevzdržno.

V spodnjih poglavjih navajamo konkretne in utemeljene razloge za nujno razrešitev ravnateljice Janje Bogataj, ki segajo od kršitev delavskih in ustavnih pravic zaposlenih do nesposobnega in brezbriznega vodenja. Najbolj nesprejemljivo v vsem pa je, da porazne razmere v vrtcu čutijo tudi že otroci; v okolju, ki bi moralo biti prostor varnosti, topline in spodbudnega razvoja, ti vse bolj doživljajo posledice nestabilnosti, razpada strokovne strukture in človeškega odnosa. Poudarjamo, da seznam v nadaljevanju še zdaleč ni izčrpen, saj bi razkritje določenih podrobnosti ogrozilo anonimnost vpletenih; dejansko stanje v Vrtcu Škofja Loka je še precej slabše, kot opisano, in se iz leta v leto stopnjuje.

2. Utemeljitev: Številne kršitve ravnateljice Janje Bogataj

2.1. Ponižujoč odnos in psihološko nasilje nad zaposlenimi

Ravnateljica Janja Bogataj že dolga leta izvaja teror nad zaposlenimi ob najmanjšem nasprotovanju in kritiki. Sodelavci, ki se ji zamerijo, postanejo tarča kazenskega premeščanja na manj ugodna delovna mesta, groženj z odpovedjo zaposlitve, oviranj pri napredovanju in raznih oblik šikaniranja.

Znotraj vrtca se ravnateljica obnaša do zaposlenih kot da smo njena osebna last - s kršenjem naših pravic, z enostranskim odrejanjem in zavračanjem dopustov ter poseganjem v našo zasebnost, vključno s poizvedovanjem o zdravstvenem stanju pri osebem zdravniku. Njen globoko nespoštljiv odnos do nas ilustrirajo številni ponižujoči komentarji ne samo našega dela in karakterja, pač pa celo izgleda in telesne teže - od prikritih obtožb kraje s komentarjem »da ne bodo izginjale igrače in knjige«, do opazk, da »imamo vse 5 kg preveč«, »se prenažiramo« in da »nimamo samokontrole«. Nekateri sodelavci so poročali o širjenju njihovih občutljivih osebnih informacij in obrekovanju zasebnega življenja, v enem

primeru celo o namigovanju na družinsko nasilje pri zaposleni, kar presega meje profesionalizma.

Najbolj šokantne pa so taktike psihološkega nasilja in manipuliranja, ki jih ravnateljica Janja Bogataj vselej izvaja med štirimi stenami. Ko se zaposleni znajde v njeni nemilosti, se na individualnem sestanku z njo, včasih v navzočnosti odvetnika, nanj vsuje plaz nerazumljivih vprašanj in insinuiranih obtožb, zasliševanja s podtonom obsojanja, vzbujanja občutkov sramu, nemoči in krivde, vselej za popolnoma nejasne očitke. Včasih med takim napadom ravnateljica omeni družino zaposlenega, kar smo tisti, ki smo to doživeli, razumeli kot prikrito grožnjo. Zgoraj opisano metodo psihološkega trpinčenja ravnateljica uporablja za doseganje »sporazumnih«¹ odpovedi zaposlitve pri nezaželenih zaposlenih. Nekateri so se pod takimi napadi zlomili in utrpeli dolgotrajne psihološke posledice.

Ob vsem tem pa se ravnateljica Janja Bogataj javnosti predstavlja z masko strokovnosti in neoporečnega moralnega karakterja - popolno nasprotje osebe, ki jo poznamo zaposleni.

2.2. Avtoritaren način vodenja in omejevanje svobode govora zaposlenih

V Vrtcu Škofja Loka je svoboda govora zaposlenih resno omejena. Pomočnici ravnateljice Špela Buh in Ana Bandelj po njenih navodilih hodita po oddelkih in izrecno prepovedujeta pogovor o določenih temah, ki so v našem delovnem okolju postale tabu – sporne poteze vodstva, razlogi za odpuščanje in vse pogostejši, s strani uprave »dirigirani«² odhodi naših izkušenih sodelavcev.

Prav tako ni možnosti razprave o problemih in nepravilnostih na pedagoških zborih; ob izpostavitvi le teh ravnateljica večkrat enostransko, brez rešitve, odredi, da je tema zaključena. Dogovori sprejeti na sestankih so pogosto kršeni, oz. spremenjeni v ožjem timu ravnateljčnih privilegiranih sodelavcev.

Po navodilih ravnateljice njeni pomočnici Špela Buh and Ana Bandelj pogosto vstopata v oddelke brez konkretnih nalog ali razlogov, s čimer se ustvarja občutek stalnega nadzora. Včasih ravnateljica zaposlenemu nastavi sodelavca z navodili poročanja o njegovem delu, obnašanju in govoru. Tudi same zaposlene ravnateljica spodbuja k obveščanju drug o drugem.

Zaposlene, ki so člani Sveta zavoda, ravnateljica naslavlja pred sestanki in jim daje navodila, o čem bodo govorili ter pri katerih točkah se ne bodo ustavljali.

2.3. Nedemokratičen proces izvolitve ravnatelja

Volitve ravnatelja v Vrtcu Škofja Loka ne potekajo v skladu z načeli tajnosti in svobode izbire, kot jih določa ustava. Glasovanje poteka v pogojih, ki onemogočajo zasebnost - zaposleni smo bili posedeni v strnjene vrste, en zraven drugega, in glasovnice izpolnjevali sede na kolenih, obkroženi s sodelavci. Ob zgoraj opisanih razmerah avtoritarnega nadzora in kaznovanja v vrtcu lahko mnogi med nami z žalostjo trdimo, da si na volitvah nismo upali izraziti svojega dejanskega mnenja in glasovati tako, kot smo si v resnici želeli.

2.4. Neprimerne bivalne razmere v vrtcu

Ravnateljica Janja Bogataj se ne odziva na opozorila zaposlenih o neprimernih in celo nevarnih pogojih bivanja v vrtcu. Ignorirala je naše prošnje za nakup klimatskih naprav v prostorih, kjer temperatura poleti preseže 28 stopinj. To se dogaja v enoti vrtca, ki je bila postavljena začasno iz kontejnerjev brez izolacije, pa je zdaj v uporabi že 10 let. Namesto, da bi poiskala primerno rešitev, je ravnateljica prepovedala pogovor o temperaturi s starši,

predlagala pa je, da za čas počitka otroke v osončenih igralnicah premaknemo v telovadnico ali zbornico.

Približno pol leta smo bili v vrtcu brez tople vode in smo otroke umivali z mrzlo, na kar smo ravnateljico zamenjali opozarjali. To se je nadaljevalo, dokler se ni pritožil eden od staršev. Podobno brezbržnost je ravnateljica pokazala pri nevarno poškodovanih igralih, ki so bila v pomladnem in poletnem času več mesecev zavita v trak, namesto, da bi bila pravočasno popravljena in bi jih otroci lahko uporabljali.

2.5. Ogrožanje dobrobiti otrok

Ravnateljica Janja Bogataj v vsem svojem delovanju dosledno postavlja na prvo mesto lastno korist, ugled in položaj, ne pa dobrobiti otrok. Sistematično ignorira prošnje za ukrepanje in pomoč pri otrocih, ki začnejo kazati znake posebnih potreb. Vzgojiteljice, ki opozorijo na razvojna odstopanja, označi kot nekompetentne za taka opažanja, jih ne jemlje resno in jih ne preveri. V enem izmed primerov je otrok s hudimi znaki avtizma prejel uradno diagnozo šele dve leti po prvih opozorilih vzgojiteljic – kar pomeni, da je bila zamujena ključna faza zgodnje obravnave.

V enoti Kamnitnik ravnateljica redno vstopa v igralnice in zbuja speče otroke, ker po njenem mnenju otroci stari 4-6 let ne potrebujejo počitka. To ni le strokovno sporno, temveč tudi nasilno poseganje v njihov dnevni ritem in kršenje otrokove pravice do počitka. Takšno obnašanje povzroča nemir, negotovost in ruši občutek varnosti, ki je pri predšolskih otrocih ključen.

Slabe bivalne razmere, kadrovsko podhranjeni oddelki, neodzivnost na poškodbe opreme, ignoriranje strokovnih pobud ter vzdušje strahu in nezadovoljstva med zaposlenimi dodatno slabšajo pogoje za zdrav razvoj otrok. Takšno vodenje vrtca ni le neodgovorno, temveč škodljivo. Otroci, ki bi morali biti središče našega delovanja, so potisnjeni na rob – in tega se v javni ustanovi, ki naj bi jim zagotavljala varno in spodbudno okolje, ne bi smelo dovoliti.

2.6. Odrekanje pravice do svobode dela zaposlenim

Ravnateljica Janja Bogataj zaposlenim preperečuje popoldansko delo pri drugem nekonkurenčnem delodajalcu z zahtevo, da morajo od nje pridobiti dovoljenje. Na opozorilo, da taka zahteva krši veljavne zakone, je odgovorila z besedami, citiramo: *"Jaz bom to vseeno zahtevala."* Kljub zavedanju, da je praksa nezakonita, si številne zaposlene ravnateljici niso upale oporekati.

2.7. Nepravilnosti pri kadrovanju in nezakonito veriženje pogodb za določen čas

Ravnateljica Janja Bogataj ima ustaljeno prakso veriženja pogodb za določen čas za več kot dve leti, s čimer zaposlene namerno drži v ranljivem in podrejenem položaju. Neupravičeno se sklicuje na izjemo, ki jo dovoljuje zakon za nadomeščanje kadrovskih odsotnosti, ob tem pa so potrebe po kadru več kot očitno stalne. Pogodbe za določen čas se verižijo z zelo kratkimi, včasih samo enodnevnimi prekinitvami, ob tem pa na enaka delovna mesta zaposluje dodatne delavke. Pogosto se dogaja tudi, da dobijo prednost pri zaposlitvi novi kandidati in ne že zaposleni za določen čas.

Na delovno mesto vzgojiteljice so bili večkrat zaposleni kandidati brez ustrezne izobrazbe, ki niso izpolnjevali pogojev razpisa, prednostno pred že zaposlenimi za določen čas, ki so izpolnjevali vse pogoje in imeli že nabrane strokovne izkušnje. Vse to ustvarja občutek negotovosti, demotivacije in neenakih možnosti za napredovanje. Nekateri visoko motivirani zaposleni so zgolj zaradi tega dali odpoved.

2.8. Odrekanje pravice do izplačila prehrane zaposlenim

Ravnateljica Janja Bogataj nam je vrsto let odrekala pravico do izplačila nadomestila za prehrano in nas pod pretvezo, da to »ni mogoče«, namerno zavajala o naših pravicah. Po dolgotrajnem boju smo morali zaposleni, ki smo želeli uveljavljati izplačilo, svojo zahtevo celo javno upravičiti na pedagoškem zboru. Kljub temu pravica še vedno ni v celoti zagotovljena, saj je ravnateljica uvedla prepoved vnašanja hrane v večino prostorov vrtca ter prepoved prehranjevanja skupaj z otroki – vendar le za tiste, ki ne koristimo vrtčevske prehrane. Na ta način ravnateljica vrši pritisk in diskriminacijo nad »neposlušnimi« zaposlenimi, naposled pa nas je celo okrivila za morebitne odpovedi zaposlitve sodelavcev iz kuhinje.

2.9. Nepravilnosti pri delovnem času in plačilih za opravljeno delo

Obveznih popoldanskih zborov je občutno več kot v drugih vrtcih, o njih pa smo velikokrat obveščeni šele dan prej. Formalno naj bi ti pokrili pol ure krajši delovnik, a njihova pogostost močno presega ta namen in gre v praksi za redno, neevidentirano in neplačano nadurno delo, kar je botrovalo tudi odhodu nekaterih zaposlenih.

Poleg tega je v vrtcu uveden sistem zaokroževanja zamud - tudi če zaposleni zamudi le za eno minuto, se mu avtomatsko odbije 15 minut. Pomočnice, ki pogosto nadomeščajo v razvojnih oddelkih, pa ne prejmejo dodatkov, ki jim zakonsko pripadajo, čeprav opravljajo zahtevnejše delo.

2.10. Kršenje delovnopravne zakonodaje glede letnega dopusta

Ravnateljica Janja Bogataj enostransko odloča o času koriščenja letnega dopusta zaposlenih. Navada je, da delavec tekoči delovni dan z njene strani prejme obvestilo, da ima npr. naslednja dva dni dopust, ki ga mora izkoristiti. Prav tako je vpeljala prakso, da morajo zaposleni ob podaljšanem urniku prihodnji dan začeti z delom kasneje, namesto da bi se povečana obremenitev upoštevala pri prerazporeditvi kadra ali evidentirala kot nadurno delo.

Zaposlenim ni omogočen zakonsko dovoljen prenos dopusta v naslednje koledarsko leto – prisiljeni smo v porabo v tekočem letu, ne glede na osebne ali družinske okoliščine. Včasih ravnateljica celo zahteva dokazila o rezervacijah (npr. plačana letovanja ali letalske karte) kot pogoj za odobritev dopusta, vendar le od določenih zaposlenih, nekaterim pa so bile prošnje nato vseeno zavrnjene z neutemeljenimi obrazložitvami.

2.11. Slaba organizacija dela

Delo v Vrtcu Škofja Loka poteka v razmerah splošno slabe organizacije. Urniki se pogosto spreminjajo brez predhodnega obvestila, zaposleni pa nismo pravočasno seznanjeni z bistvenimi informacijami. Odločitve se sprejemajo brez posveta s strokovnim kadrom, kar ruši sodelovanje in znižuje kakovost načrtovanja. Kadrovske odsotnosti niso ustrezno pokrite. Delo je porazdeljeno neenakomerno – nekatere vzgojiteljice so preobremenjene, druge manj vključene. Spremljevalce za planirane izlete izven vrtca si moramo zaposleni priskrbeti kar sami. Sestanki so številni, a brez uporabne vsebine, jasnih ciljev in rezultatov. Predlogi zaposlenih se ignorirajo ali zavračajo brez obrazložitve. Oprema je zastarela, materialov primanjkuje, higiena v nekaterih prostorih ni ustrezna, na poškodbe ali pomanjkljivosti pa se vodstvo ne odziva pravočasno, če sploh se. Vse to ustvarja okolje zmede, napetosti in občutka nemoči, kar slabša delovne pogoje in negativno vpliva na kakovost bivanja otrok v vrtcu.

2.12. Spodkopavanje strokovne avtonomije in zaviranje strokovnega razvoja zaposlenih

S poseganjem v strokovno avtonomijo pedagoških delavcev ravnateljica krši temeljna načela vzgojno-izobraževalnega dela - od strokovno neutemeljenih kritik pedagoških pristopov, preko ukazov glede uporabe didaktičnih sredstev, do pripomb o osebnem slogu zaposlenih. Včasih so strokovni delavci klicani na zagovor zaradi povsem neoporečnih pedagoških pristopov (npr. uporaba zvezkov za risanje). Zaradi tega številni zaposleni delujejo v strahu pred kritiko, kar zavira njihovo strokovno ustvarjalnost, motivacijo in pripravljenost za pedagoške inovacije.

Napredovanja se dodeljujejo po nejasnih in pogosto neenakih merilih. Tudi če zaposleni izpolnjuje vse pogoje, je pogosto ocenjen z oceno, ki ne omogoča napredovanja – ne glede na dejansko prizadevnost, uspešnost ali dodatne aktivnosti. Razgovori za oceno delovne uspešnosti, ki bi morali biti vsakoletni, so se redko izvajali, v večini primerov pa niso vključevali konstruktivne povratne informacije.

V nasprotju z vsemi načeli odličnosti ravnateljica Janja Bogataj ne ceni prizadevanj zaposlenih za strokovni razvoj; takšne ambicije in aspiracije celo zavira. Zaposleni, ki želijo nadgrajevati svoje znanje, se srečujejo z oviranjem pri odobritvi dopustov za izobraževanja, tudi kadar gre za seminarje, ki jih financirajo sami.

2.13. Omejevanje dela sindikata

V vrtcu smo nepravilnosti večkrat poskušali rešiti prek sindikata SVIZ, vendar ta ni odreagirala. Naš sindikalni zaupnik se je, kot je pojasnil sam, zbal »za dobrobit svoje mlade družine« in napovedal svoj odstop. Nato je na funkciji ostal, vendar pa je ne opravlja več. Med zaposlenimi tudi ni drugega kandidata, ki bi bil zmožen funkcijo opravljati, saj ravnateljica sistematično preprečuje, da bi jo zasedel kdorkoli, ki bi ji znal ali želel nasprotovati. Potencialni kandidati so bili večkrat posredno opozorjeni, da bi s tem ogrozili svoj položaj in celo zaposlitev v vrtcu. Tako je vlogo predstavnika vedno zasedel nekdo, ki ustreza interesom ravnateljice in deluje po njenih navodilih. Kadar zaposleni želi prisotnost sindikalnega zaupnika na sestanku v podporo, ravnateljica to prepreči, ob vsakem nasprotovanju ravnateljici pa zaupnik postane tarča vseh že opisanih taktik obračunavanja.

3. Zaključek: Poziv k odgovornosti

Vodenje ravnateljice Janje Bogataj ni več združljivo z vrednotami, poslanstvom in odgovornostjo javnega zavoda, niti z etiko poklica, ki zahteva občutljivost, dialog in temeljno spoštovanje do ljudi. Skrajni čas je, da se otrokom, staršem in zaposlenim znova povrne zaupanje v ustanovo, ki bi morala služiti vsem – ne posameznikom. Zato zaposleni v Vrtcu Škofja Loka podajamo kolektivno nezaupnico ravnateljici Janji Bogataj in zahtevamo njeno takojšnjo razrešitev. Verjamemo, da je odgovornost sveta zavoda, občinskih organov in pristojnih služb v tem trenutku jasna in neizogibna.

Strokovni delavci Vrtca Škofja Loka

Dokument je poslan v vednost in obravnavo:

- Svetu zavoda Vrtca Škofja Loka
- Občini Škofja Loka (ustanoviteljici vrtca)
- Inšpektoratu RS za šolstvo

- Inšpektoratu RS za delo
- Ministrstvu RS za vzgojo in izobraževanje
- Ministrstvu RS za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
- Sindikatu SVIZ Slovenije
- Varuhu človekovih pravic
- Predstavnikom slovenskih medijev